

Ocena sytuacji nie jest łatwa. Trudno w tej chwili w sposób jednoznaczny i precyzyjny określić długofalowe skutki pandemii koronawirusa dla sektora IT. Obserwowane obecnie wzmożone zainteresowanie produktami i usługami informatycznymi ze strony użytkowników ze wszystkich niemalże działów gospodarki wynika w głównej mierze z konieczności przestawienia się firm i instytucji na pracę zdalną. Szacuje się, że około 80% przedsiębiorstw w naszym kraju korzysta z rozwiązań typu home office. Wymaga to nie tylko dostępu do odpowiednich łącz i urządzeń do pracy zdalnej, ale też zapewnienia, utrzymania i rozwoju całego środowiska informatycznego niezbędnego do obsłużenia procesów biznesowych i administracyjnych w formie cyfrowej. Wiąże się to z zapotrzebowaniem na odpowiednią infrastrukturę, oprogramowanie, systemy przetwarzania danych, rozwiązania z zakresu bezpieczeństwa, usługi w modelu chmurowym (cloud computing).

Generalnie, pozycja i znaczenie sektora IT jako całości uległy wzmocnieniu. Rozwiązania informatyczne stały się bowiem de facto podstawą funkcjonowania wszystkich innych branż dotkniętych przez pandemię. Informatyka umożliwiła podtrzymanie ciągłości funkcjonowania firm i instytucji w sytuacji nagłej konieczności zastosowania mechanizmów izolacji społecznej. Dostarczyła i wciąż dostarcza narzędzi zapewniających sprawne działanie wielu organizacji w warunkach pandemii. Można powiedzieć, że stała się wręcz infrastrukturą krytyczną dla przedsiębiorstw i instytucji publicznych.

Utrzymujący się stały poziom zapotrzebowania na specjalistów IT

Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie również na rynku pracy. Zapotrzebowanie na specjalistów IT utrzymuje się wciąż na podobnym poziomie jak wcześniej a w niektórych obszarach jest wręcz większe. Według danych Pracuj.pl na przełomie marca i kwietnia specjaliści IT stanowili drugą, po sprzedawcach, najbardziej poszukiwaną grupę kandydatów. Pracodawcy są nawet skłonni płacić jeszcze większe stawki wynagrodzeń poszukiwanym pracownikom. W niektórych obszarach następuje jedynie przesunięcie oczekiwań wobec kandydatów do pracy. Wśród programistów znacznie częściej niż poprzednio poszukiwani są specjaliści z większym doświadczeniem zawodowym, zdolni do natychmiastowego podjęcia samodzielnej pracy w trybie zdalnym. Jak informują agencje pośrednictwa pracy wzrosło zapotrzebowanie na stanowiska senior developerów przy zmniejszającej się ilości ofert zatrudnienia dla stanowisk junior developerów.

W serwisie Bulldogjob.pl, od momentu wybuchu pandemii pojawiło się ok. 20% mniej ofert pracy dla juniorów w stosunku do zapotrzebowania z przełomu stycznia i lutego 2020. Z drugiej strony, na rynku jest dużo firm, które wciąż prowadzą rekrutacje i są gotowe zatrudniać również programistów z mniejszym doświadczeniem. Zazwyczaj są to firmy działające w prężnie rozwijających w wyniku pandemii branżach, jak: e-commerce, usługi mobilne, cyberbezpieczeństwo czy potrzebujące coraz większego wsparcia technicznego medycyna i farmacja. Bulldogjob prognozuje, że po skończeniu kwarantanny zapotrzebowanie na juniorów znowu się zwiększy.

Specyfika i zakres zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje informatyczne też nie uległy zmianie. Wyodrębnieniu uległo co najwyżej nastawienie na działania związane z umiejętnościami instalacji i obsługi konkretnych produktów bądź usług, na przykład platform do zdalnej pracy czy wideokonferencji, zestawiania połączeń VPN, wdrażania elektronicznego

obiegu dokumentów. Wciąż jednak najbardziej poszukiwaną grupą specjalistów IT są programiści. Znajdują oni zatrudnienie w różnych obszarach utrzymania i rozwoju produktów, rozwiązań oraz usług, na które jest wzmożone zapotrzebowanie ze strony użytkowników i klientów w związku z funkcjonowaniem w warunkach pandemii. Przykładowo, jak pokazuje badanie Oktawave i IDG, kluczowymi dla działań związanych z cloud computing są nie tylko kompetencje związane bezpośrednio ze znajomością aplikacji i technologii chmurowych, lecz także wiele innych kompetencji informatycznych, jak: programowanie, administrowanie bazami danych, zarządzanie danymi, wirtualizacja, cyberbezpieczeństwo.

Z badania przeprowadzonego przez firmę Devire wynika, że branża IT jest jedną z najmniej zagrożonych zwolnieniami. Tylko 29% pracodawców oceniło, że sytuacja spowodowana koronawirusem może wiązać się z redukcją zatrudnienia. W kwietniu br. 32% ofert rekrutacyjnych na portalu No Fluff Jobs pochodziło od firm, które wytwarzają i utrzymują usługi oraz narzędzia online (w tym e-commerce). Kolejnych 23% ogłoszeń to ogłoszenia publikowane przez przedsiębiorstwa zajmujące się tworzeniem oprogramowania (software houses). Jedna trzecia ankietowanych przedsiębiorców zrzeszonych w Organizacji Pracodawców Usług IT SoDA nie odczuwa zmian związanych z koronawirusem, a 5 proc. zauważa wręcz poprawę swej sytuacji. Firmy te są jednak w dużej mierze uzależnione od koniunktury na Zachodzie, gdyż co najmniej 70% swojej produkcji eksportują.

Prognozowany spadek inwestycji w rozwiązania informatyczne

Istnieje też jednak potencjalne ryzyko, że ścisła zależność między środowiskiem IT a działalnością reszty gospodarki i państwa może nieść zagrożenia dla sektora IT. Jego kondycja w dłuższej perspektywie może być bowiem mocno uzależniona od kondycji i sytuacji ekonomicznej pozostałych sektorów gospodarki czy wręcz konkretnych przedsiębiorstw, firm, organizacji i instytucji. IDC obniżyło światowe prognozy rozwoju rynku IT na 2020 r. z 4,3% do 1.3 %. Pojawiają się także informacje od niektórych dostawców rozwiązań informatycznych o korektach w dół planów przychodów na ten rok. Część firm informatycznych zapowiedziała już zamrożenie bądź redukcję płac i zatrudnienia. Chociaż są również i takie przedsiębiorstwa z branży IT, na przykład niektórzy dystrybutorzy, które zanotowały w okresie pandemii wzrosty przychodów. Ogromne spadki notują natomiast podmioty obsługujące branże najbardziej dotknięte skutkami pandemii - linie lotnicze, hotele, biura podróży, czy zakłady motoryzacyjne.

Również ze strony innych przedsiębiorstw korzystających z systemów i usług IT komunikowane są plany obniżania w tym roku wydatków na rozwiązania informatyczne. 40% dyrektorów IT uczestniczących w światowym badaniu Enterprise Technology Research spodziewa się ograniczenia budżetów na IT z powodu epidemii koronawirusa. Zwiększone wydatki planowane są jedynie w obszarze infrastruktury związanej z pracą zdalną. Jeżeli więc firm inwestujących w rozwój rozwiązań do pracy w domu będzie odpowiednio dużo, może nie dojść do spadku wydatków na IT względem ubiegłego roku. Z kolei z badania przeprowadzonego przez dhosting.pl i SW Research wynika, że 46,5% firm zamierza zredukować koszty generowane przez korzystanie z rozwiązań technologicznych - hosting, sprzęt i oprogramowanie IT oraz wydatki telekomunikacyjne.

Według prognoz Gartnera globalne wydatki na ICT spadną ze względu na COVID-19 o 8 proc.

w 2020 r. Na rynek trafi więc około 500 mld dol. mniej niż zakładano jeszcze na początku tego roku. Z kolei IDC przewiduje spadek światowych wydatków na ICT o 3,4 proc. w 2020 r., w tym na samo IT - o 5,1 proc. Zaś wydatki na IT w Europie (oprogramowanie, sprzęt i usługi) spadną o 4,7 proc., do 487 mld dol. Natomiast wartość rynku IT w Polsce w 2020 r. spadnie, według prognozy IDC, o 5,5 proc. A jeszcze w styczniu tego roku przewidywano 6 proc. wzrostu. Pierwsze objawy ożywienia na rynkach Europy Środkowo-Wschodniej mogą pojawić się na początku 2021 roku. Będzie to związane głównie ze zwiększonym popytem na infrastrukturę jako usługę (IaaS), a w dalszej kolejności na sprzęt i oprogramowanie. Powrót rynku usług IT do poziomu przed pandemią zajmie jednak, zdaniem ekspertów IDC, znacznie więcej czasu.

Warto zwrócić uwagę, że ze względu na duży udział eksportu w przychodach polskiego sektora IT, jego kondycja będzie także w dużym stopniu zależna od koniunktury gospodarczej w Europie i na świecie. W najtrudniejszej sytuacji mogą się jednak znaleźć się małe firmy usługowe, świadczące usługi teleinformatyczne, m.in. utrzymywania systemów, audytów czy tworzenia prostego oprogramowania na zlecenie. Dlatego też Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIiT) postuluje stworzenie dedykowanego i elastycznego mechanizmu wsparcia dla mikro i małych firm z sektora teleinformatycznego, które w ramach przyspieszonej ścieżki mogłyby uzyskać szybko niezbędną pomoc dla zachowania bieżącej płynności funkcjonowania. Z kolei firmom informatycznym, w których działalności wysoki był udział realizacji zamówień publicznych, potrzebne jest podjęcie aktywnych działań na rzecz szybkiego uruchomienia programu inwestycji publicznych. W wymiarze strategicznym natomiast niezbędne jest uznanie cyfryzacji za podstawowy warunek realizacji projektów inwestycyjnych.

Przyspieszeniu ulegną procesy cyfrowej transformacji

Eksperti związani z sektorem IT zwracają też jednocześnie uwagę, że uruchomionych pod presją koronawirusa procesów digitalizacji kolejnych obszarów funkcjonowania firm nie da się już zatrzymać. Po udanych generalnie doświadczeniach z wykorzystaniem telepracy na dużą skalę przedsiębiorstwa będą w coraz większym zakresie korzystać z rozwiązań informatycznych. Może to spowodować wręcz przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej, która może okazać się najbardziej skuteczną drogą realizacji celów biznesowych w warunkach pandemii. Sytuacja związana z koniecznością sięgania po nowe formy działalności i korzystania z nowych, przystających do realiów wywołanych skutkami pandemii modeli biznesowych może sprzyjać wzrostowi zainteresowania inwestowaniem w rozwiązania cyfrowe.

Z przeprowadzonych przez Polski Instytut Ekonomiczny (PIE) i Polski Fundusz Rozwoju (PFR) pod koniec kwietnia tego roku badań wynika, że w okresie pandemii po rozwiązaniu z zakresu ICT sięgają w coraz większym zakresie także firmy z sektora MMSP. Wykorzystują z powodzeniem w swojej działalności cyfrowe kanały komunikowania się z klientami, systemy informatyczne do zarządzania przedsiębiorstwem, systemy elektronicznego obiegu dokumentów, czy internetowe platformy sprzedaży i obsługi klientów. Z kolei badanie zrealizowane dla Krajowego Rejestru Długów (KRD) pokazuje, że w najbliższym czasie aktywniejsze działania online planuje 62,5% małych przedsiębiorstw.

Jak przewiduje IDC, mimo lockdownu i spowolnienia gospodarczego, przedsiębiorstwa na świecie o 10 proc. zwiększą w 2020 r. wydatki na cyfrową transformację. Inwestycje w tym obszarze będą wzrastać też w kolejnych latach chociaż zapewne nie w takim tempie jak pierwotnie przewidywano. Według prognoz Global Data, firmy będą w 2020 oraz 2021 r ograniczać wydatki na projekty informatyczne, ale w dłuższej perspektywie pojawi się większe zapotrzebowanie na infrastrukturę informatyczną, jak centra danych, rozwiązania sieciowe i usługi chmurowe.

Sektor IT może więc w perspektywie długoterminowej wręcz zyskać na pandemii. Przedsiębiorstwa i branże, które poradzą sobie ze skutkami pandemii, jak przekonują eksperci, jeszcze bardziej utwierdzą się w potrzebie inwestowania w rozwiązania ICT jako kluczowe zarówno dla zachowania płynności działania w sytuacji kryzysowej jak i utrzymania przewagi konkurencyjnej na rynku. Przedsiębiorcy, jak wynika z raportu NTT, będą też w coraz większym zakresie oczekiwać wsparcia ze strony dostawców usług IT, by lepiej radzić sobie z sytuacjami kryzysowymi i rozwijać swoją działalność biznesową. Posiadanie kompetencji w zakresie bezpieczeństwa oraz wiedzy technicznej w połączeniu z branżową może być podstawowym czynnikiem decydującym o wyborze zewnętrznej firmy IT do współpracy.

Z perspektywy branży IT skutki pandemii mogą wręcz wzmocnić i przyspieszyć procesy cyfryzacji, automatyzacji i wykorzystania na szeroką skalę rozwiązań informatycznych. Sytuacja ta wymaga jednak zachowania szczególnej troski o sektor IT. Powinien być on wspierany całościowo jako kluczowy dla powodzenia rozwoju reszty gospodarki i zachowania stabilności funkcjonowania przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych. Od jego dobrej kondycji i dostępności oferowanych przez niego rozwiązań zależy bowiem dzisiaj sytuacja we wszystkich niemalże obszarach gospodarki oraz życia społecznego.

Przy opracowaniu powyższej analizy korzystano z dostępnych wyników badań, raportów i publikacji. Zestawienie źródeł informacji na temat wpływu pandemii koronawirusa na sytuację w sektorze IT w maju 2020 jest dostępne [TUTAJ](#).